

Behoeftteonderzoek naar functioneel zwemwater in de gemeente Schiedam

Corry Floor

Björn Schadenberg

Karin Wezenberg-Hoenderkamp

Behoeftonderzoek naar functioneel zwemwater in de gemeente Schiedam

in opdracht van gemeente Schiedam

**Corry Floor
Björn Schadenberg
Karin Wezenberg-Hoenderkamp**

Mulier Instituut
sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek

*Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut*

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	7
1.1	Onderzoeksvragen	7
1.2	Leeswijzer	7
2.	Relevante ontwikkelingen en prognoses	9
2.1	Bevolkingsprognose	9
2.2	Ontwikkeling sportdeelname	11
2.3	Ontwikkeling sportaccommodatiegebruik	13
2.4	Conclusie	13
3.	Capaciteit zwemwater	15
3.1	Capaciteit Schiedam	16
3.2	Capaciteit buurgemeenten	16
3.3	Capaciteit vergelijkbare gemeenten	17
3.4	Conclusie	18
4.	Programmering, bezoekaantallen en herkomst bezoekers	19
4.1	Programmering	19
4.2	Bezoekaantallen	20
4.3	Herkomst bezoekers	21
4.4	Conclusie	23
5.	Visie stakeholders	25
5.1	Zwembadmanager Optisport	25
5.2	Stichting 'Vrienden van Zwembad Zuid'	26
5.3	Verenigingen	27
5.4	Zwemscholen	28
5.5	Conclusie	28
6.	Zwemwaterbehoefte nu en in de toekomst	31
6.1	Instructiezwemmen	31
6.2	Sport	32
6.3	Conclusie	33
7.	Samenvatting en slotbeschouwing	35
7.1	Samenvatting	35
7.2	Slotbeschouwing	38
	Referenties	41
	Bijlagen	43

1. Inleiding

De gemeente Schiedam heeft het Mulier Instituut gevraagd om de huidige en toekomstige behoefte (in 2025 en 2035) aan sportruimte voor de buiten- en binnensport in kaart te brengen, met daarbij een specificatie van de behoefte aan zwemwater. In deze rapportage staat de behoefte aan zwemwater centraal¹. De focus ligt op functioneel zwemwater: dit houdt in dat wordt gekeken naar de overdekte binnenzwembaden in de gemeente, met een focus op de activiteiten leszwemmen en zwemsport.

1.1 Onderzoeksvragen

Om de behoefte aan zwemwater in kaart te brengen, zijn enkele verdiepende vragen opgesteld:

- Wat zijn de gevolgen van de demografische ontwikkelingen (2025 en 2035) in Schiedam voor de vraag naar instructiezwemmen en lidmaatschap van verenigingen?
- Wat is de huidige capaciteit van de zwembaden in Schiedam met betrekking tot instructiezwemmen en verenigingsactiviteiten?
- Hoe is de bezetting van de zwembaden en wat zijn mogelijkheden tot optimalisering van het gebruik van overdekt zwemwater?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden, zijn verschillende typen informatie nodig. Optisport heeft informatie over de capaciteit van de openbare overdekte zwembaden, de programmering en de bezoekers geleverd. De gemeente gaf informatie over de demografie van de stad en prognoses voor de toekomst. Het Mulier Instituut beschikt over informatie over de ontwikkeling in de sportdeelname en zwemdeelname. Daarnaast heeft het Mulier Instituut zwembaden in de buurt en zwembaden in vergelijkbare gemeenten benaderd om de capaciteit van zwembaden te bepalen en zijn daarnaast stakeholders (zwembadmanagers, verenigingen en commerciële zwemlesaanbieders) benaderd voor kwalitatieve informatie over de stand van zaken en wensen voor de toekomst in Schiedam.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van deze rapportage wordt ingegaan op de relevante prognoses en ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de zwemwaterbehoefte in Schiedam, voor nu en in de toekomst. Hoofdstuk 3 richt zich op de zwemwatercapaciteit in Schiedam, in vergelijking met buurgemeenten en vergelijkbare gemeenten. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op de huidige bezetting en bezoekaantallen van de openbare overdekte zwembaden in Schiedam. Hoofdstuk 5 geeft inzicht in de ervaringen van stakeholders: zwembadmanager, zwemscholen en verenigingen. In hoofdstuk 6 wordt met behulp van het planningsinstrument inzicht gegeven in de behoefte aan instructiezwemmen en zwemsport². Hoofdstuk 7 sluit af met een samenvatting en slotbeschouwing.

¹ Het onderzoek naar de binnen- en buitensport is gerapporteerd in 'Ruimte voor sport in Schiedam'.

² Het planningsinstrument is ontwikkeld door het Mulier Instituut, KNZB en TREEM.

2. Relevante ontwikkelingen en prognoses

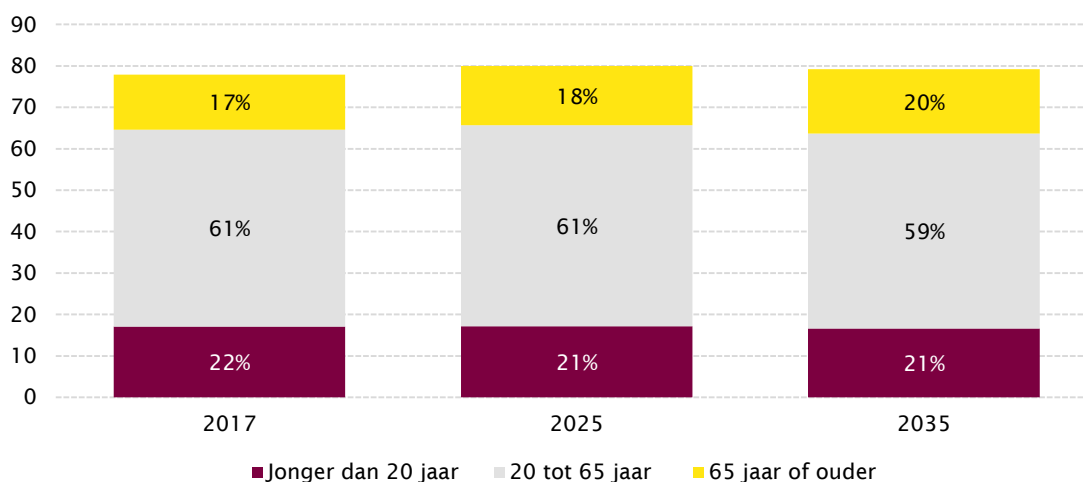
In dit hoofdstuk beschrijven we een aantal ontwikkelingen en prognoses die bij sportcapaciteitsvraagstukken relevant zijn. We behandelen achtereenvolgens de bevolkingsprognose van de gemeente Schiedam en de landelijke ontwikkelingen in sport- en zwemdeelname en sportaccommodatiegebruik.

2.1 Bevolkingsprognose

Gemeente

De verwachting is dat de totale bevolking van Schiedam van 77.900 inwoners in 2017 toeneemt naar 79.200 inwoners in 2035 (+2%). Deze groei vindt uitsluitend plaats bij de groep ouderen (inwoners van 65 jaar of ouder); het aantal inwoners jonger dan 65 jaar zal licht afnemen (figuur 2.1)³. Dit is een trend die in de huidige bevolkingsaantallen ook is terug te zien. De leeftijdsgroep 4-12 jaar (van belang voor het instructiezwemmen) stijgt licht van 7.545 inwoners in 2017, naar 7.618 inwoners in 2025 (+1%) en daalt in 2035 ten opzichte van 2017 naar 7.403 inwoners (-1,9%).

Figuur 2.1 Verwachte bevolkingsamenstelling gemeente Schiedam in 2017, 2025 en 2035 (in aantallen (x 1.000) en procenten)

Bron: Gemeente Schiedam, 2017 (bewerking: Mulier Instituut, 2017)

Wijken

Schiedam bestaat uit negen wijken (kaart 2.1). De wijk Nieuwland heeft de meeste inwoners (14.600). Kethel is qua inwoneraantal ruim drie keer zo klein, en is daarmee de wijk met de minste inwoners.

De wijken laten een duidelijk verschil in bevolkingsopbouw zien (figuur 2.2). In Schiedam Centrum, Schiedam Zuid en Woudhoek is minder dan één op de vijf inwoners jonger dan 20 jaar, terwijl in

³ Zie bijlage 1 voor een specificatie van de bevolkingscijfers.

Spaland/Sveaparken en Nieuwland een kwart tot deze leeftijdscategorie behoort. Het percentage 65-plussers is het laagst in Spaland/Sveaparken, terwijl deze groep in Kethel het hoogst is.

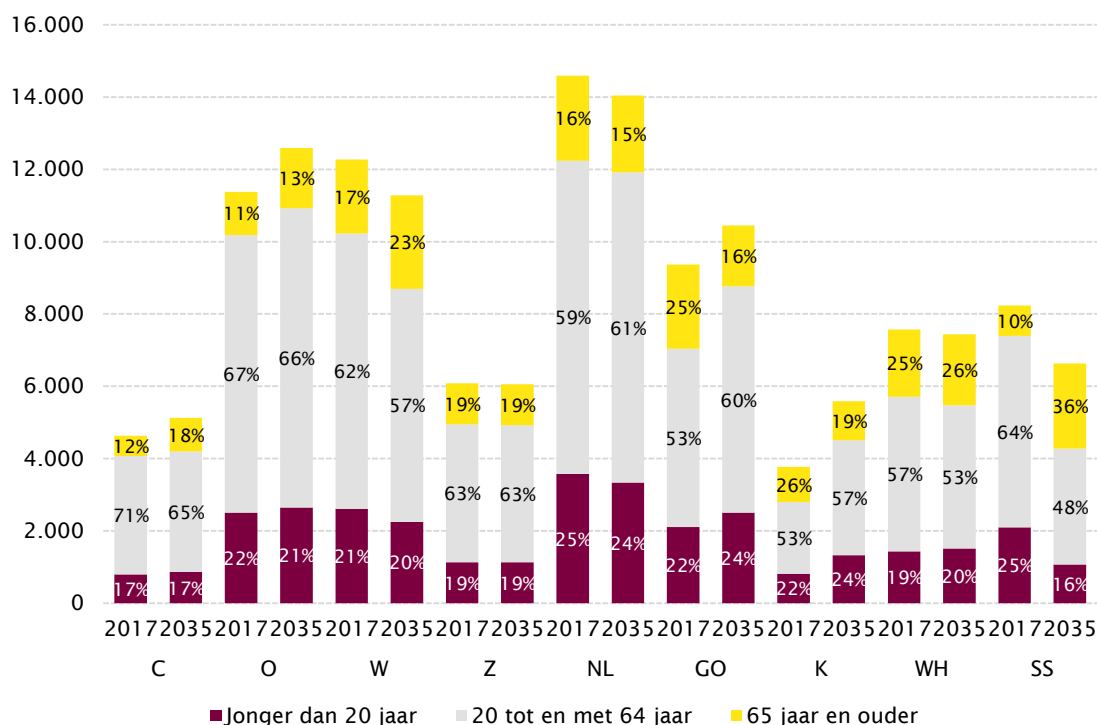
De bevolkingsgroei van Schiedam zal naar verwachting niet in elke wijk plaatsvinden. De verwachting is dat Spaland/Sveaparken in 2035 1.600 inwoners minder zal hebben dan in 2017 (-19%). Kethel zal daarentegen 1.800 inwoners meer hebben (+48%), waarmee het van alle wijken relatief gezien het meeste groeit. Verder is de vergrijzing van Spaland/Sveaparken opvallend: het percentage ouderen in 2035 zal ten opzichte van 2017 met 26 procentpunten zijn toegenomen. Wat betreft kinderen in de leeftijd 4-12 jaar is het opvallend dat de inwonertallen in deze leeftijdsgroep in de wijken Groenoord, Oost, Centrum en Kethel naar 2035 toe ten opzichte van de huidige aantallen toenemen. In West, Nieuwland en Spaland/Sveaparken is een duidelijke afname van de inwoners in deze leeftijdsgroep te zien.

Kaart 2.1 Wijkindeling gemeente Schiedam

Kaartvervaardiging: Mulier Instituut, 2017

Figuur 2.2 (Toekomstige) bevolkingsopbouw gemeente Schiedam, naar wijk in 2017 en 2035 (in aantallen en procenten)

C = Centrum, O = Oost, W = West, Z = Zuid, NL = Nieuwland, GO = Groenord, K = Kethel, WH = Woudhoek, SS = Spaland/Sveaparken

Bron: Gemeente Schiedam, 2017 (bewerking: Mulier Instituut, 2017)

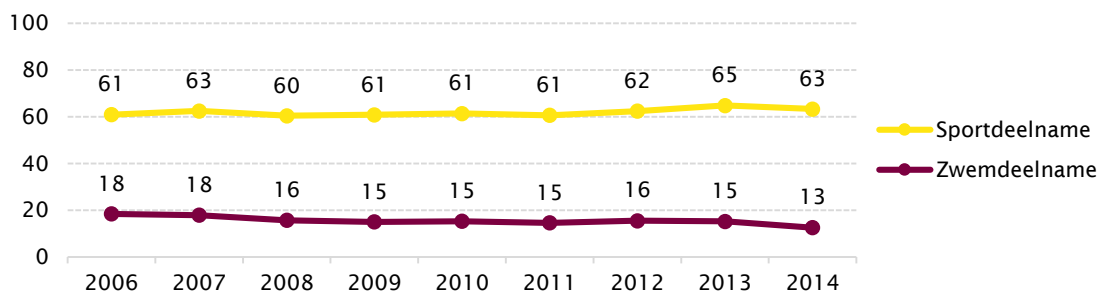
2.2 Ontwikkeling sportdeelname

Het landelijke sportdeelnamecijfer is na een aantal jaren groei stabiel (circa 63%), evenals de mate waarin een Nederlander lid is van een sportvereniging (circa 30%). De zwemdeelname (minimaal 12x per jaar) is landelijk afgenomen. Lag de zwemdeelname in 2006 nog op 18 procent, in 2014 is dit gedaald naar 13 procent (figuur 2.4). De dalende trend in de zwemdeelname zet zich de laatste jaren voort⁴.

Wanneer we op basis van landelijke gegevens kijken naar welke leeftijdsgroepen de voornaamste gebruikers van zwembaden zijn, zien we dat met name jonge kinderen van het zwembad gebruikmaken. Zij zijn ook vaker dan andere leeftijdsgroepen lid van een zwemvereniging.

⁴ Het onderzoek OBiN is na 2014 niet meer uitgevoerd. In deze grafiek zijn dus geen vervolgcijfers mogelijk. Wel laten de Nationale Sportonderzoeken uit 2013, 2016 en 2017 eenzelfde dalende trend zien.

Figuur 2.4 Landelijke sport- en zwemdeelname in procenten (minimaal 12x per jaar sporten)

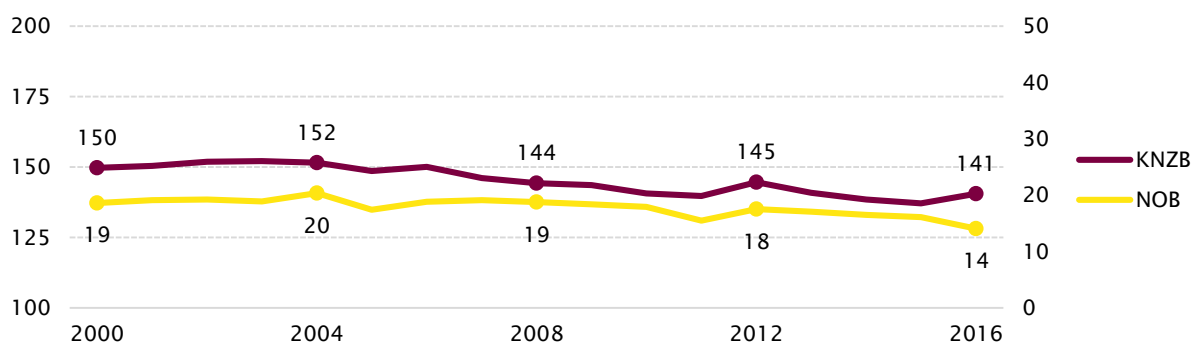
Bron: OBIN 2006-2014, bewerking: Mulier Instituut 2017

De sportdeelname geeft een algemeen beeld van de sportbeoefening in Nederland. Om meer focus op de georganiseerde sport aan te brengen, worden nog enkele andere indicatoren bekeken. Het verenigingslidmaatschap ligt voor Nederland als geheel op ongeveer 30 procent. Wanneer we specifiek kijken naar de ontwikkeling van zwemmen, geeft de ontwikkeling van het bondslidmaatschap een indicatie voor de zwemsport.

Het aantal zwemleden bij de Koninklijke Nederlandse Zwembond (KNZB) neemt landelijk langzaam af (figuur 2.5). Tussen 2000 en 2016 zag de KNZB haar ledental dalen met bijna 10.000 leden naar ongeveer 141.000 leden (bijna 67.500 senioren en ruim 73.000 junioren). Opvallend is dat in de periode 2000-2011 (voornamelijk senioren hun lidmaatschap hebben opgezegd, en in de periode 2012-2016 (voornamelijk junioren). Het aantal seniorenleden in 2016 ligt boven het aantal in 2000 (+12%), terwijl het aantal junioren juist lager ligt (-18%).

In dezelfde figuur staan ook de ledenaantallen van de Nederlandse Onderwatersport Bond. Ook bij deze bond is een daling in het ledental te zien. Van bijna 19.000 leden in 2000 naar 14.000 leden in 2016. In 2016 kende de bond ruim 12.500 seniorleden en bijna 1.500 juniorleden. Het aantal junioren is sinds 2000 gestegen (+51%), het aantal senioren is gedaald (-29%). In de figuur zijn de ledentallen van de Reddingsbrigade niet opgenomen. Deze aantallen zijn sinds 2012 bijgehouden en laten een stabiel ledental zien van ongeveer 23.000 bij de bond aangesloten leden. In de ledenaantallen is wel een verschuiving te zien naar meer senioren (2012-2016 +30%) en minder junioren (2012-2016 -23%).

Figuur 2.5 Aantal lidmaatschappen bij de Koninklijke Nederlandse Zwembond (KNZB) en de Nederlandse Onderwatersport Bond (NOB), 2000–2016, aantallen x 1.000 (linkeras KNZB, rechteras NOB)

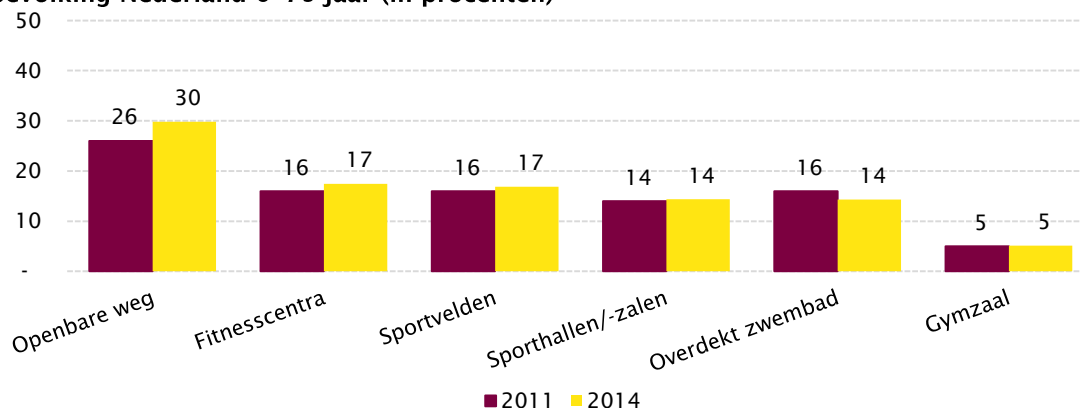
Bron: NOC*NSF 2000-2016 (bewerking: Mulier Instituut, 2017)

Wat betreft het lidmaatschap van verenigingen zijn voor Schiedam specifiek ook enkele cijfers te zien. Landelijk gezien is 0,8 procent van de bevolking lid van de KNZB, in Schiedam is dit aantal fors lager (0,2 procent van de bevolking). Hierbij dient te worden opgemerkt dat in Schiedam slechts één KNZB-vereniging, een NCS-vereniging (Watervrienden) en een reddingsbrigade actief zijn. De ledentallen van de niet-KNZB verenigingen zijn in dit getal niet meegenomen.

2.3 Ontwikkeling sportaccommodatiegebruik

Ook in het gebruik van accommodaties is voor zwembaden een daling te zien tussen 2014 en 2011: van 16 naar 14 procent. Dit terwijl andere genoemde accommodaties juist meer worden gebruikt of het gebruik gelijk is gebleven. Hierin zijn de zwembaden afwijkend van andere accommodaties. Met name het gebruik van de openbare weg stijgt hard. Dit is de voorziening die door alle Nederlanders (6-79 jaar) het meest als type sportaccommodatie genoemd wordt.

Figuur 2.6 Gebruik van typen accommodaties voor sportbeoefening⁵ in 2011 en 2014, bevolking Nederland 6-79 jaar (in procenten)

Bron: OBiN 2010-2011 en 2013-2014 (bewerking: Mulier Instituut, 2017)

2.4 Conclusie

De bevolking in Schiedam neemt naar 2035 licht toe. Deze stijging zit met name in de leeftijdsgroep 65-plus. De leeftijdsgroep 4-12 jaar, die met name van belang is voor zwemdeelname (instructiezwemmen en verenigingszwemmen), daalt in 2035 ten opzichte van 2016. De bevolkingsopbouw verschilt in de verschillende Schiedamse wijken. In het midden van de stad is in 2035 ten opzichte van 2016 een kleine toename van het aantal kinderen te zien. Aan de randen van de stad is een afname te zien.

De sportdeelname in Nederland is stabiel. Zwemdeelname kent echter een dalende trend. Dit is onder andere in het dalende lidmaatschap van verenigingen terug te zien. Bij dit lidmaatschap zijn met name junioren geen lid meer. In Schiedam specifiek is slechts een klein deel van de bevolking lid van een KNZB-vereniging (0,2%). Dit wijkt sterk af van het landelijk gemiddelde (0,8%). In Schiedam zijn echter ook een NCS-vereniging en de reddingbrigade actief, die niet in deze cijfers zijn opgenomen.

⁵ Het gebruik van zwemaccommodaties voor recreatieve activiteiten en zwemles is hier niet meegenomen. Gebruik gymzaal is exclusief gebruik voor bewegingsonderwijs.

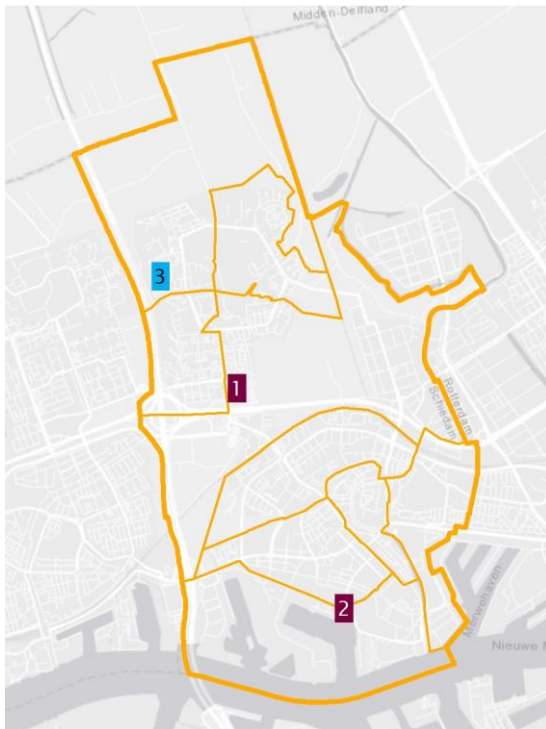
3. Capaciteit zwemwater

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de zwemwatercapaciteit in Schiedam. Hierbij wordt gekeken naar het aanbod van de zwembaden in Schiedam, hoe dit aanbod te vergelijken is met het aanbod in buurgemeenten en vergelijkbare gemeenten en wordt er inzicht gegeven in de behoefte aan zwemwater op basis van dit aanbod nu en in de toekomst voor leeszemmen en verenigingszwemmen.

De gemeente Schiedam kent twee overdekte openbare zwembaden en twee private overdekte zwembaden. Beide openbare zwembaden zijn in het beheer van Optisport BV. Zwembad Zuid beschikt over een 25-meterbassin van vier banen breed (10 meter) en een instructiebassin van 80 vierkante meter. Zwembad Groenoord beschikt over een zesbaans (15 meter) 25-meterbassin en een recreatiebassin van 254 vierkante meter, met een glijbaan en een stroomversnelling. De twee private zwembaden zijn gevestigd bij Argoszorggroep en bij Frankelandgroep. Het zwembad bij Frankelandgroep (128m², 1.40 meter diep) wordt in dit onderzoek niet meegenomen omdat in dit zwembad geen zwemles wordt aangeboden. Het zwembad bij Argoszorggroep wordt wel meegenomen omdat hier wel zwemles wordt aangeboden. Dit zwembad bestaat uit een bassin van 50 vierkante meter met een maximale diepte van 1,20 meter.

Kaart 3.1 geeft aan waar de zwembaden zich in de stad bevinden. Zwembad Groenoord bevindt zich in het midden van de gemeente, in de wijk Kethel. Zwembad Zuid bevindt zich in het zuiden van de stad, gelegen op de grens tussen de wijken Schiedam West en Schiedam Zuid. Het private zwembad bij Argos zorggroep bevindt zich in de wijk Woudhoek.

Kaart 3.1 Zwembaden in Schiedam*

1. Zwembad Groenoord
2. Zwembad Zuid
3. Argos zorggroep

Paars=openbaar, blauw=privaat.

Kaartvervaardiging: Mulier Instituut, 2017

3.1 Capaciteit Schiedam

In tabel 3.1 is een samenvatting weergegeven van de capaciteit zwemwater, geschikt voor de activiteiten recreatie, leszwemmen en trainingen van verenigingen. Zwembad Zuid heeft geen apart recreatief bassin, maar het 25-meterbassin en het instructiebassin kunnen wel worden ingezet voor recreatief zwemmen. Als de capaciteit van het 25-meterbassin en het recreatief bassin bij elkaar worden opgeteld, heeft zwembad Groenoord 629 vierkante meter zwemwater voor recreatief zwemmen beschikbaar. Voor instructiezwemmen zijn de 25-meterbassins en het instructiebassin geschikt. Voor zwemsporttrainingen zijn de twee 25-meterbassins geschikt. Hierbij moet wel de opmerking worden gemaakt dat de watertemperatuur van het 25-meterbassin in zwembad Zuid vrij warm is voor de zwemsport en dat de afmetingen en diepte van dit bassin niet geschikt zijn voor wedstrijden.

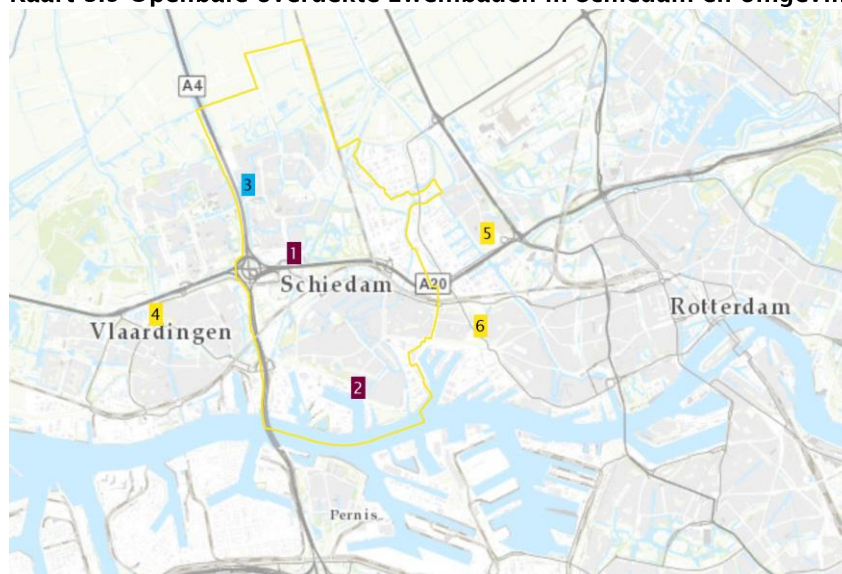
Tabel 3.1 Overzicht capaciteit zwemwater in Schiedam

	Zwembad Zuid	Zwembad Groenoord	Argos zorggroep
Oppervlakte overdekt zwemwater (m ²)			
Recreatie (zonder kleuter-/peuterbad)	330	629	0
Instructie	330	375	50
Training	250	375	0

3.2 Capaciteit buurgemeenten

Op kaart 3.5 zijn de zwembaden in de omgeving van Schiedam weergegeven. Hierbij valt op dat de zwembaden in Vlaardingen en in Rotterdam Delfshaven en Rotterdam Overschie relatief dicht bij Schiedam liggen. De herkomst van de bezoekers (hoofdstuk 4) laat onder andere zien dat bewoners uit Vlaardingen in Schiedam komen zwemmen en dat het voor mensen uit Schiedam soms dichterbij is om naar een zwembad in Rotterdam te gaan.

Kaart 3.5 Openbare overdekte zwembaden in Schiedam en omgeving

1. Zwembad Groenoord
2. Zwembad Zuid
3. Argos Zorggroep
4. De Kulk
5. Sportcentrum West
6. Zwembad Overschie

Paars=openbaar zwembad in Schiedam, blauw=privaat zwembad in Schiedam, geel=openbaar zwembad in de nabije omgeving van Schiedam.

Kaartvervaardiging: Mulier Instituut, 2017

In de onderstaande tabel staan de capaciteiten van de zwembaden in de buurgemeenten weergegeven. Net als in Schiedam, kennen de gemeenten Maassluis en Vlaardingen beiden een zwembad met een recreatief bassin. De twee weergegeven zwembaden in Rotterdam (Sportcentrum West en zwembad Overschie) hebben geen apart recreatief bassin. Daarnaast kennen de zwembaden in Maassluis, Vlaardingen en Rotterdam allen een instructiebassin en een wedstrijdbassin. Het valt op dat Maassluis per 100 inwoners een grote capaciteit heeft, aangezien deze gemeente kleiner is dan de overige gemeenten, maar wel dezelfde faciliteiten heeft. Wat betreft instructie en trainingen, is de capaciteit van Schiedam ten opzichte van de buurgemeenten gemiddeld.

Tabel 3.3 Overzicht capaciteit openbaar overdekt zwemwater Schiedam en buurgemeenten

Stad	Schiedam	Maassluis	Vlaardingen	Rotterdam Delfshaven en Overschie
Inwoneraantal	77.859	32.443	72.062	92.555*
Zwembaden	2	1	1	2
Oppervlakte overdekt zwemwater (m ²)				
Recreatie (zonder kleuter-/peuterbad)	959	637	838	755
Instructie	705	468	688	512
Training	625	375	375	450
Oppervlakte per 100 inwoners				
Recreatie (zonder kleuter-/peuterbad)	1,2	2,0	1,2	0,8
Instructie	0,9	1,4	1,0	0,6
Training	0,8	1,2	0,5	0,5

* Opgeteld inwoneraantal van de wijken Rotterdam Delfshaven en Rotterdam Overschie

3.3 Capaciteit vergelijkbare gemeenten

In gemeenten die vergelijkbaar zijn qua inwonertal en stedelijkheid met Schiedam, valt het op dat het zwemwater in Schiedam goed is verdeeld over de verschillende activiteiten die worden aangeboden. Schiedam kent een recreatiebassin, terwijl in de vergelijkbare gemeenten alleen het zwembad in Purmerend ook een recreatief bassin heeft. In Gouda, Hilversum en Leidschendam kan wel worden gerecreëerd, maar enkel in 25-meterbaden of instructiebaden. Wat betreft instructiezwemmen is de capaciteit per 100 inwoners in Schiedam gemiddeld ten opzichte van de andere steden. Gouda kent een veel grotere capaciteit, Purmerend een soortgelijke capaciteit en in Hilversum en Leidschendam is er per honderd inwoners minder capaciteit. Op het gebied van training voor verenigingen is de gemiddelde capaciteit per honderd inwoners wat hoger dan in Purmerend, Hilversum en Leidschendam. Gouda stijgt wat betreft capaciteit voor verenigingszwemmen ver uit boven de andere steden.

Tabel 3.4 Overzicht capaciteit openbaar overdekt zwemwater Schiedam in vergelijking met soortgelijke gemeenten

Gemeente	Schiedam	Purmerend	Gouda	Hilversum	Leidschendam
Inwoneraantal	77.859	79.895	71.757	88.915	73.979
Zwembaden	2	1	1	1	1
Oppervlakte overdekt zwemwater (m ²)					
Recreatie (zonder kleuter-/peuterbad)	959	2375	1360	615	575
Instructie	705	875	1360	615	575
Training	625	375	1200	375	375
Oppervlakte per 100 inwoners					
Recreatie (zonder kleuter-/peuterbad)	1,2	3,0	1,9	0,7	0,8
Instructie	0,9	1,1	1,9	0,7	0,8
Training	0,8	0,5	1,7	0,4	0,5

3.4 Conclusie

Schiedam kent twee overdekte openbare zwembaden en een privaat overdekt zwembad waar leszwemmen wordt aangeboden. Zwembad Groenoord kent een zesbaans 25-meterbassin en een recreatiebassin. Zwembad Zuid kent een vierbaans 25-meterbassin en een instructiebassin. De capaciteit aan zwemwater in Schiedam is vergelijkbaar met die van de buurgemeenten. Wanneer Schiedam wordt vergeleken met vergelijkbare gemeenten, in inwonertal en stedelijkheid, valt het op dat Schiedam in een van de zwembaden een recreatiebassin heeft. In de vergelijkbare gemeenten is vaak geen recreatief bassin aanwezig. De overige zwemwatercapaciteit is in vergelijking met de andere gemeenten gemiddeld. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat het vierbaans 25-meterbad in zwembad Zuid door de oppervlakte, diepte en temperatuur van het bassin niet optimaal geschikt is voor verenigingszwemmen.

4. Programmering, bezoekaantallen en herkomst bezoekers

Om meer inzicht te geven in de huidige bezetting van de zwembaden en de mogelijkheden die de zwembaden voor de toekomst bieden, staat in dit hoofdstuk een analyse centraal van de programmering en bezetting van de openbare overdekte zwembaden.

4.1 Programmering

In bijlage 2 en 3 zijn de roosters van zwembad Zuid en zwembad Groenord opgenomen. Over het algemeen laten deze roosters zien dat op verschillende tijden op de dag nog ruimte is om de programmering uit te breiden. Met name in zwembad Zuid zijn nog veel uren onbenut, zowel in het instructiebassin als in het wedstrijdbassin. Zwembad Zuid heeft doordeweeks veelal enkel bezetting in de vroege avonduren. Het rooster van zwembad Groenord is wat meer gevuld. Ook hier zijn nog mogelijkheden voor extra programmering.

In tabel 4.1 zijn de geprogrammeerde uren per activiteit in de verschillende bassins opgenomen. Om de tabel overzichtelijk te houden, zijn de cijfers afgerond tot hele uren. Zoals aangegeven zijn de roosters van de zwembaden niet volledig vol. In de ochtend begint de programmering in de zwembaden op zijn vroegst om 7:00 uur (eenmaal 6:35 uur banenzwemmen in zwembad Zuid). Uiterlijk tot 22:00 uur zijn in het zwembad activiteiten. In het weekend liggen de openingstijden tussen 8:00 en 18:00 uur. In totaal betekent dit, dat als de zwembaden op alle uren aanbod zouden hebben, dat per bassin 95 uur in de week kan worden ingepland. In geen van de bassins is dit nu het geval.

Tabel 4.1 Uitsplitsing geprogrammeerde uren naar activiteit gescheiden voor zwembad en bassin

	Zwembad Zuid		Zwembad Groenord		Totaal
	Instructiebassin	Wedstrijdbassin	Recreatiebassin	Wedstrijdbassin	
Instructiezwemmen	13	15	2	22	52
Diplomazwemmen	0	5	0	6	11
Doelgroepenzwemmen	2	9	26	8	45
Verenigingszwemmen	0	3	0	10	13
Banenzwemmen	0	14	0	17	31
Recreatief zwemmen	3	6	31	3	41
Overig gehuurde uren	0	2	1	1	4
Totaal	18	54	59	66	197

Bron: Optisport Schiedam, 2017

Instructiezwemmen wordt in zwembad Zuid en in zwembad Groenord zowel door Optisport, als door de Optisport Swimming Academy en verenigingen, verzorgd. In de tabel staat een optelling van deze uren. Optisport geeft het merendeel van de uren: dit komt neer op 21 uur per week in zwembad Zuid op basis van beide bassins en 13 uur per week in het wedstrijdbassin in zwembad Groenord. De Reddingsbrigade in Schiedam geeft 1,5 uur per week instructiezwemmen in zwembad Zuid en 1,5 uur in zwembad Groenord. Instructiezwemmen in het recreatiebassin in zwembad Zuid gebeurt door Het Startblok, die aansluitend ook 0,5 uur huurt in het wedstrijdbassin. In zwembad Groenord geeft Watervrienden Schiedam ook 1,5 uur per week instructiezwemmen. De Optisport Swimming Academy huurt op zaterdag

bijna 4 uur in zwembad Zuid. Naast instructiezwemmen voor kinderen, biedt Optisport in zwembad Groenord ook 3,5 uur per week instructiezwemmen voor volwassenen aan.

Naast uren voor instructiezwemmen zijn de uren voor diplomazwemmen apart weergegeven. De bassins zijn op deze tijden beschikbaar voor diplomazwemmen, maar dat betekent niet dat de bassins iedere zaterdag voor maximaal 11 uur per week voor deze activiteit worden ingezet. Ook incidentele huur kan op deze tijden plaatsvinden.

Doelgroepenzwemmen wordt met name in het recreatiebassin van zwembad Groenord aangeboden (26 uur). Het doelgroepenzwemmen bestaat uit een veelheid aan activiteiten voor verschillende doelgroepen, zoals: aqua vitaal, aquarobics, aqua mini en aqua 9 maanden.

Verenigingszwemmen vindt met name plaats in zwembad Groenord. Door de afmetingen, temperatuur en diepte van het 25-meterbad in zwembad Zuid is dit zwembad niet optimaal geschikt voor verenigingszwemmen. De afmetingen en temperatuur in zwembad Groenord zijn meer geschikt. Het valt wel op dat verenigingszwemmen slechts een klein deel uitmaakt van het totaal aantal uren. In andere gemeenten heeft verenigingszwemmen vaak een grotere plaats in de programmering. Er is ook nog plaats om in de programmering het verenigingszwemmen uit te breiden.

Het instructiebassin en het recreatiebassin zijn niet geschikt voor banenzwemmen, vandaar dat deze activiteit enkel in de wedstrijdbassins wordt aangeboden. Banenzwemmen kent een vrij grote plaats in de programmering in de zwembaden in Schiedam. Er zijn vaak zowel in de ochtend, als tussen de middag en in de avond uren ingeroosterd voor banenzwemmen.

Recreatief zwemmen wordt vooral aangeboden in het recreatiebassin van zwembad Groenord. Het recreatiebassin is voor recreatief zwemmen doordeweeks veelal tussen 15:00 en 18:00 uur geopend en in het weekend tussen 12:00-16:00 uur. In zwembad Zuid wordt op vrijdagavond en op zondag ook recreatief zwemmen aangeboden.

De overige gehuurde uren zijn voor zorginstellingen die op deze tijden het bad gebruiken.

4.2 Bezoekaantallen

Om meer inzicht te geven in de bezetting van de zwembaden, zijn in onderstaande tabellen (tabel 4.2 en 4.3) de bezoekaantallen van zwembad Groenord en zwembad Zuid opgenomen. Dit zijn de bezoekaantallen die Optisport heeft doorgegeven middels een lijst van verkochte abonnementen en kaartjes. Het Mulier Instituut heeft deze bezoekaantallen in vijf categorieën opgesplitst. De bezoekaantallen voor de verenigingen zijn enkel voor 2017 weergegeven. Voor de jaren 2014-2016 is geen betrouwbare registratie van verenigingscijfers beschikbaar.

In zwembad Zuid is geen aparte registratie van banenzwemmen weergegeven; deze cijfers zitten in het cijfer van recreatief zwemmen. Het huidige betalingssysteem maakt geen onderscheid tussen banenzwemmen en recreatief zwemmen. Het is opvallend dat in 2015 het bezoekaantal een stuk lager is dan in 2014 en 2016. Dit verschil zit met name in de bezoekaantallen voor instructiezwemmen. In 2016 is voor alle activiteiten een stijging te zien ten opzichte van de bezoekaantallen van 2014 en 2015. Wat verenigingszwemmen betreft, valt op te merken dat ondanks dat verenigingszwemmen slechts weinig uren in het rooster bevat, wel bijna 20 procent van de bezoekaantallen uit bezoekers van verenigingen bestaat. Het lijkt erop dat in 2017 de bezoekaantallen van 2016 geëvenaard zullen worden.

Tabel 4.2 Bezoekaantallen zwembad Zuid

	2014	2015	2016	2017 (t/m 5 november)
Instructie	18.836	17.563	20.847	17.814
Verenigingszwemmen	Onbekend	Onbekend	Onbekend	8.804
Recreatief zwemmen	13.589	12.832	14.227	12.505
Doelgroepenzwemmen	7.811	7.880	8.302	6.364
<i>Totaal exclusief verenigingszwemmen</i>	<i>40.236</i>	<i>38.275</i>	<i>43.376</i>	<i>36.683</i>
<i>Totaal inclusief verenigingszwemmen</i>				<i>45.487</i>

Bron: Optisport Schiedam, 2017

De bezoekaantallen van zwembad Groenord staan in tabel 4.3 weergegeven. Zwembad Groenord kent hogere bezoekaantallen dan zwembad Zuid. Het zwembad heeft ook een grotere capaciteit en de bassins zijn meer uren in de week open. Vooral de recreatieve functie en het aandeel doelgroepenzwemmen is een stuk hoger dan in zwembad Zuid. Zwembad Groenord kent stijgende bezoekaantallen voor alle activiteiten die er plaatsvinden. Met name instructiezwemmen kent tussen 2014 en 2016 een hoge stijging. Ook in zwembad Groenord is de verwachting dat de bezoekaantallen van 2017 de bezoekaantallen van 2016 evenaren.

Tabel 4.3 Bezoekaantallen zwembad Groenord

	2014	2015	2016	2017 (t/m 5 november)
Instructiezwemmen	23.995	25.196	31.142	26.985
Verenigingszwemmen	Onbekend	Onbekend	Onbekend	10.033
Banenzwemmen	16.613	17.169	17.389	14.996
Recreatief zwemmen	47.361	51.378	54.338	50.691
Doelgroepenzwemmen	23.526	24.496	25.877	21.646
<i>Totaal exclusief verenigingszwemmen</i>	<i>111.495</i>	<i>118.239</i>	<i>128.746</i>	<i>114.318</i>
<i>Totaal inclusief verenigingszwemmen</i>				<i>124.351</i>

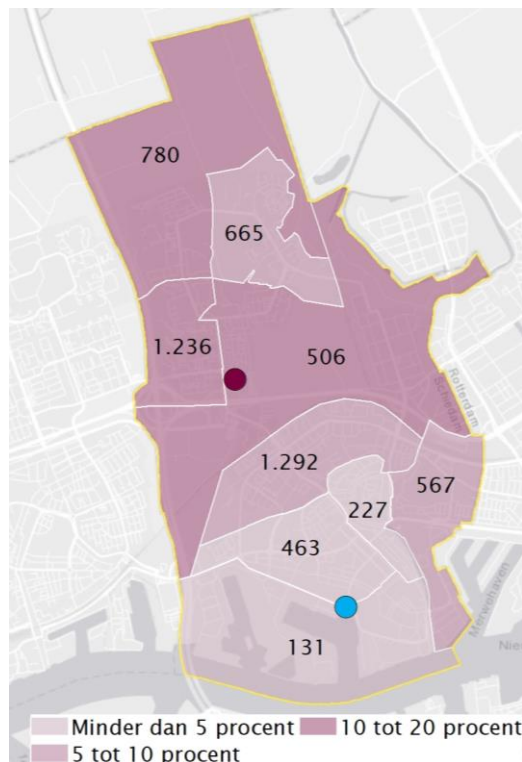
Bron: Optisport Schiedam, 2017

4.3 Herkomst bezoekers

Om meer inzicht te krijgen in deze bezoekaantallen, is een analyse uitgevoerd naar de herkomst van de bezoekers van de zwembaden. De bezoekers van de zwembaden zijn op te delen in abonneementhouders en losse kaartverkoop. In Zwembad Zuid bestaat ongeveer de helft van de bezoeken uit abonneementhouders en de helft van de bezoeken uit losse kaartjes. In Zwembad Groenord bestaat 40 procent van de bezoeken uit abonneementhouders en 60 procent uit losse kaartjes. In de volgende analyse worden enkel de abonneementhouders meegenomen, aangezien van de losse bezoeken geen gegevens beschikbaar zijn. Op kaart 4.1 en 4.2 zijn de abonneementhouders van de Schiedamse zwembaden per zwembad per wijk weergegeven. De verschillende kleuren geven aan hoeveel procent van de bevolking in dit gebied abonneementhouder is van een van de overdekte zwembaden in Schiedam. Daarnaast staan de absolute aantallen abonneementhouders per wijk weergegeven. Het valt op dat de abonneementhouders van beide baden met name uit de omliggende wijken van het zwembad komen. De wijk Schiedam Zuid kent procentueel gezien de meeste abonneementhouders.

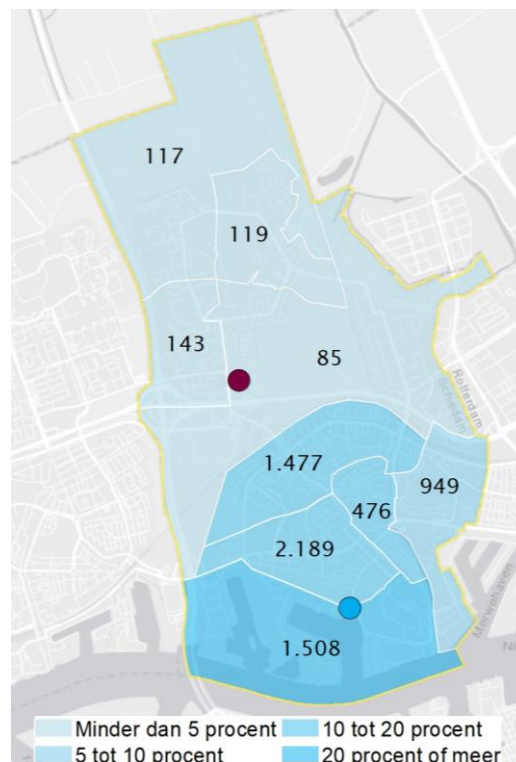
In zwembad Groenord komt 74 procent van de abonneerders uit Schiedam, 19 procent uit Vlaardingen en 5 procent uit Rotterdam. Voor zwembad Zuid komt een groter aandeel uit Schiedam (92 procent), komt 4 procent uit Vlaardingen en 3 procent uit Rotterdam.

Kaart 4.1 Abonneerders zwembad Zwembad Groenord naar wijk

Kaartvervaardiging: Mulier Instituut, 2017

Kaart 4.2 Abonneerders zwembad Zuid naar wijk

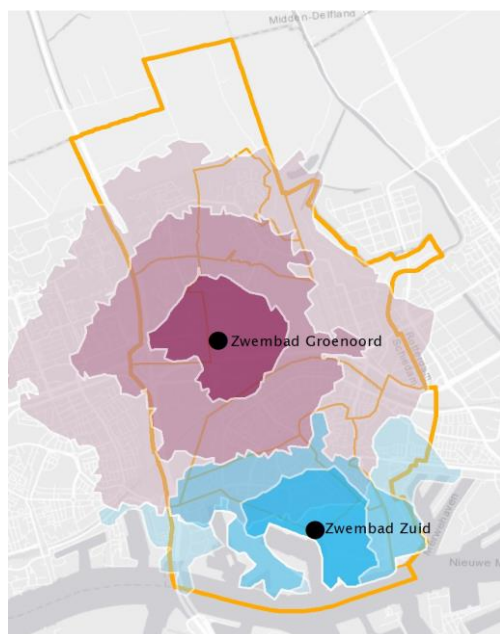
Op kaart 4.3 is een toewijzing van de inwoners van Schiedam aan het dichtstbijzijnde zwembad te zien. De kleuren geven een afstand van 1 kilometer, 2 kilometer en 3 kilometer vanaf het dichtstbijzijnde zwembad aan. Voor de inwoners van de wijken Zuid, West, Centrum en Oost is zwembad Zuid het dichtstbij. Voor de overige wijken is dat zwembad Groenord. Daarnaast is op kaart 4.3 te zien dat bijna alle inwoners van de gemeente Schiedam binnen een maximale straal van 3 kilometer van de zwembaden wonen en dat het bereik van de zwembaden verder reikt dan enkel de gemeente Schiedam.

In tabel 4.4 staan de gegevens uit deze kaarten in cijfers weergegeven. Wanneer uitsluitend de openbare zwembaden in Schiedam in de reisafstand worden meegenomen, is de gemiddelde reisafstand voor heel Schiedam bijna 1,7 kilometer. De inwoners van de wijken Oost, Woudhoek en Spaland/Sveaparken moeten het verste reizen naar het zwembad. De reisafstand in Schiedam is minder ver dan de gemiddelde reisafstand in Nederland: dat is namelijk 2,3 kilometer (Van der Poel et al., 2016). Dit verschil kan worden verklaard door de stedelijkheid van het gebied. In zeer stedelijke gebieden zoals Schiedam is de gemiddelde reisafstand in Nederland 1,7 kilometer.

Wanneer niet alleen de openbare baden in Schiedam, maar ook het private zwembad in de wijk Woudhoek wordt meegenomen, valt op dat de wijken Groenord, Woudhoek en Spaland/Sveaparken een grote afname van de reisafstand kennen (tabel 3.2, kolom 2). In kolom 3 van tabel 3.2 is een overzicht weergegeven van de reisafstand naar het dichtstbijzijnde openbare zwembad voor de inwoners van

Schiedam. Hierbij is ook gekeken naar de zwembaden in buurgemeenten (Vlaardingen, Maassluis en Rotterdam-West). Ten opzichte van de openbare baden in Schiedam is de gemiddelde reisafstand lager. Dit komt doordat de bewoners van Schiedam-Oost dichterbij Sportcentrum West in Rotterdam wonen dan bij een zwembad in de gemeente Schiedam.

Kaart 4.3 Reisafstand van 1, 2 en 3 kilometer om de openbare zwembaden in Schiedam

Donkere kleur= 1 kilometer
Middelste kleur= 2 kilometer
Lichtste kleur= 3 kilometer

Kaartvervaardiging: Mulier Instituut, 2017

Tabel 4.4 Gemiddelde reisafstand naar het dichtstbijzijnde zwembad in kilometers

	Dichtstbijzijnde openbare zwembad Schiedam	Dichtstbijzijnde zwembad Schiedam	Dichtstbijzijnde openbare zwembad
Centrum	1,9	1,9	1,9
Oost	2,7	2,7	1,4
West	1,2	1,2	1,2
Zuid	1,0	1,0	1,0
Nieuwland	1,6	1,6	1,6
Groennoord	1,0	0,8	1,0
Woudhoek	2,0	0,8	2,0
Kethel	1,0	1,0	1,0
Spaland/Sveaparken	2,1	1,6	2,1
<i>Gemeente Schiedam</i>	<i>1,7</i>	<i>1,5</i>	<i>1,5</i>
<i>Landelijk gemiddelde</i>	<i>2,3</i>		

Bron: Mulier Instituut, 2017

4.4 Conclusie

De Schiedamse zwembaden hebben in hun programmering nog veel ruimte voor nieuwe activiteiten. Daarnaast is het opvallend dat maar een klein deel van de totale gebruikte uren in het zwembad voor huur van verenigingen is. Hierdoor is in de avonden ook nog veel badwater beschikbaar.

Gekeken naar de bezoekaantallen van de zwembaden, is in 2017 een stijging in de bezoekaantallen ten opzichte van 2014 (eerste jaar exploitatie Optisport) te zien. Alle activiteiten laten een stijging zien, maar de stijging is het grootst bij het instructiezwemmen.

De abonneementhouders van de zwembaden komen met name uit de wijken die om het zwembad heen liggen. Dit duidt op een duidelijke wijkfunctie van de twee zwembaden. De reisafstand die Schiedammers moeten afleggen naar het dichtstbijzijnde openbare overdekte zwembad is gemiddeld 1,7 kilometer. Dit is in lijn met de gemiddelde landelijke reistijd in zeer stedelijke gebieden. Voor de wijk Schiedam-Oost is de reistijd met 2,7 kilometer naar de openbare overdekte zwembaden in Schiedam het verst. Voor hen is het gemiddeld gezien dichterbij om naar Sportcentrum West in Rotterdam te gaan.

5. Visie stakeholders

In dit hoofdstuk staat de input van de belangrijkste stakeholders (verkregen via gesprekken en vragenlijsten) op het gebied van zwemwaterbehoefte centraal. Er is gesproken met de manager van de Schiedamse zwembaden en met Stichting 'Vrienden van Zwembad Zuid'. Daarnaast zijn de drie grootste (zwem)verenigingen en de drie commerciële zwemlesaanbieders die in deze regio zwemles geven via een vragenlijst ondervraagd.

5.1 Zwembadmanager Optisport

Met de manager van de twee overdekte zwembaden in Schiedam is gesproken over de knelpunten die momenteel spelen in de vraag en aanbod van zwemwater, wat goed gaat en hoe de toekomst van de zwembaden in Schiedam eruit zou moeten zien.

De manager geeft aan dat het grootste knelpunt zit in dat in de zwembaden weinig verenigingsuren worden afgenomen. Verenigingen kiezen eerder voor zwembaden in de buurt en niet voor zwembad Groenoord. In zwembad Zuid vindt vrijwel geen verenigingszwemmen plaats omdat dit zwembad minder geschikt is. De grootste zwemvereniging in de buurt, ZVVS, huurt slechts één uur per week in zwembad Groenoord, de overige uren worden in de regio afgenomen. In de zwembaden is ruimte voor meer verenigingsuren. Ook op het gebied van incidentele huur wordt door verenigingen weinig badwater afgenomen. De zwembaden hebben nog wel capaciteit beschikbaar voor incidentele huur.

Een ander knelpunt volgens de manager is de roostering die van de vorige exploitant is overgenomen. Dit zorgt ervoor dat er uren zijn waarop zwemverenigingen zwemles aanbieden. Optisport Schiedam zou op deze uren liever zelf zwemles aanbieden. Zwemscholen huren geen badwater in de Optisport-baden. Ook zorgen de afspraken van overname ervoor dat in zwembad Zuid de tariefstelling voor instructiezwemmen niet verhoogd is ten opzichte van de tarieven in het voormalig gemeentelijke bad. Hierdoor zit een groot verschil tussen het tarief van zwembad Groenoord en van zwembad Zuid. Optisport Schiedam geeft aan dat met zwembad Zuid momenteel geen winst kan worden gemaakt.

Zwembad Groenoord heeft een recreatiebassin en een wedstrijdbassin. De manager geeft aan dat het recreatief zwemmen steeds beter loopt, maar dat er nog ruimte is voor meer bezoekers. In zwembad Groenoord worden de komende tijd renovaties uitgevoerd en komt een nieuwe glijbaan. Hiermee hoopt Optisport Schiedam meer klanten te trekken. In het recreatiebassin wordt naast recreatief zwemmen ook doelgroepenzwemmen aangeboden. Op veel verschillende tijden worden verschillende activiteiten aangeboden. Deze activiteiten lopen goed, maar ook hier is in de zwembaden ruimte voor extra bezoekers.

In het wedstrijdbassin in zwembad Groenoord worden instructiezwemmen, banenzwemmen en verenigingszwemmen aangeboden. De manager geeft aan dat in de bezoekaantallen van instructiezwemmen de afgelopen jaren een stijgende lijn te zien is. Er zijn geen wachtlijsten, maar het zwembad zet ook actief in om dit te voorkomen.

Zwembad Zuid heeft een instructiebassin en een wedstrijdbassin. In dit zwembad wordt met name instructiezwemmen aangeboden. De manager laat weten dat in dit zwembad voorheen ook schoolzwemmen werd aangeboden. Daardoor zijn gaten in het rooster gekomen. Het afschaffen van het schoolzwemmen heeft ervoor gezorgd dat het niet rendabel is om op alle dagen in de ochtenduren

programmering in het zwembad te hebben omdat tussen activiteiten dan een te grote tijdsspanne zit. Op woensdagochtend is er wel een ochtendprogramma, met name gericht op de wat oudere bewoners van de wijk. Deze seniorenactiviteiten lopen goed. In de nabije toekomst wil Optisport Schiedam het aanbod van doelgroepen zwemmen in beide zwembaden uitbreiden.

De zwembaden kennen ieder hun eigen verzorgingsgebied. De bezoeker in zwembad Zuid is gemiddeld een stukje ouder, aldus de manager. Nieuwe ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld *floatfit* zullen eerder in zwembad Groenord dan in zwembad Zuid worden aangeboden. Zwembad Groenord heeft daarnaast ook een meer regionale functie, met name in het recreatief zwemmen. Door middel van PR wordt geprobeerd om mensen uit de omgeving voor deze activiteiten naar het zwembad te trekken. In vakanties wordt het aanbod ook aangepast. De openingstijden van het recreatief zwemmen zijn langer en in het wedstrijdbassin wordt een waterspeeltuin opgezet. Zo probeert het zwembad te concurreren met het aanbod in de omgeving.

Volgens de manager van Optisport Schiedam zijn voor de toekomst in Schiedam verschillende veranderingen mogelijk. Zwembad Zuid is oud en het bad is aan vervanging toe. Er ligt een initiatief om bij de natuurlijkvriendelijke oever die de gemeente gaat aanleggen, het zwembad te betrekken. Zou zwembad Zuid helemaal verdwijnen, is het de vraag of Schiedam het met één zwembad redt. De capaciteit moet dan wel hoger zijn dan in het huidige zwembad Groenord. Een optie is om zwembad Groenord uit te breiden met een 25-meterbassin dat in de zomer als buitenbad kan worden gebruikt, maar dat in de winter dicht kan, zodat de functionaliteit optimaal is. Hierbij moet wel worden nagedacht over de leeftijd van dit zwembad: het bestaat al 25 jaar en is geen heel aansprekend bad. De zwembadmanager verwacht dat met de vernieuwingen in het recreatiegedeelte het zwembad voor bezoekers weer aantrekkelijker wordt.

5.2 Stichting 'Vrienden van Zwembad Zuid'

In 2010 is sprake geweest om zwembad Zuid te sluiten. Actiecomité Red zwembad Zuid heeft zich in die tijd ingezet om het zwembad te behouden. Dit is succesvol geweest en de gemeenteraad heeft ingestemd om het zwembad voor 10 jaar te behouden (tot 2022), met hieraan gekoppeld een renovatie van het bad. Na het openblijven van het zwembad is de actiegroep overgegaan in een stichting met de naam 'Vrienden van Zwembad Zuid'. Deze stichting zet zich nog steeds in voor een aantrekkelijk en toekomstbestendig zwembad Zuid. Na de renovatie is zwembad Zuid in 2013 weer opengegaan, met in 2014 Optisport als nieuwe exploitant (voorheen gemeentelijk zwembad).

De stichting geeft aan dat er enkele belangrijke redenen zijn geweest om zwembad Zuid open te willen houden. Ten eerste vond de stichting dat er te weinig zwemwater zou zijn wanneer zwembad Zuid zou sluiten. Ten tweede zou het voor mensen uit de zuidelijke wijken van Schiedam te ver zijn om naar zwembad Groenord te reizen voor zwemles en recreatie. Ten derde zijn er weinig sportvoorzieningen in zuidelijk Schiedam. Het open houden van het zwembad is volgens de stichting cruciaal om kinderen te laten bewegen. Met het afschaffen van het schoolzwemmen in 2013 kwam er nog een extra reden bij om het zwembad in Zuid open te houden, namelijk het feit dat meer kinderen waarschijnlijk geen diploma zouden halen bij sluiting van het dichtstbijzijnde zwembad.

Tegenwoordig zet de stichting zich samen met Optisport in voor sportstimulering van de jeugd en ouderen. Dit doen zij door bij Optisport ruime openingstijden te stimuleren, vrijwilligers laten meehelpen bij activiteiten in en rond het zwembad en inzetten op aantrekkelijk lesaanbod voor

kinderen. De stichting heeft ideeën over de toekomst van het zwembad en brengt deze actief bij de gemeente onder de aandacht. Het resultaat is dat het zwembad de afgelopen jaren steeds meer uren open is met verschillende activiteiten en dat er sinds 2014 een stijging in de bezoekaantallen te zien is (met name op het gebied van instructiezwemmen).

Wat betreft de toekomst is de stichting duidelijk. Zij sluiten graag aan bij de gebiedsontwikkeling in de Wilhelminahaven om daar een nieuw zwembad te bewerkstelligen. Hun doel is om een multifunctioneel ontmoetingscentrum te creëren waar mogelijkheden zijn tot zwemmen, andere sporten en elkaar te ontmoeten. Deze ontwikkeling dient samen te gaan met de ontwikkeling van de natuurvriendelijke oever bij de haven zodat het natuurgebied, het zwembad en het volkspark bij elkaar aan kunnen sluiten en het een aantrekkelijk gebied om te sporten wordt. Idealiter ziet de stichting een zwembad komen dat meer geschikt wordt voor de verenigingssport dan het huidige 25-meterbad. De stichting geeft aan dat het faciliteren van verenigingen een positief effect zal hebben op de sportstimulering in de wijken Zuid, Oost, Centrum en West.

5.3 Verenigingen

In dit onderzoek zijn de drie grootste verenigingen in Schiedam (Reddingsbrigade Schiedam, Watervrienden Schiedam en ZVVS) ondervraagd die die van de openbare overdekte zwembaden gebruikmaken. Andere verenigingen die gebruikmaken van de zwembaden (Moby Divers, TVR, Aqualis, Zwemvereniging Calamares, SVH Rotterdam) zijn niet ondervraagd. Als in deze paragraaf over ‘alle verenigingen’ wordt gesproken, wordt hiermee bedoeld op alle verenigingen die zijn ondervraagd.

Zoals uit de programmering al bleek, worden door verenigingen met name in zwembad Groenord activiteiten aangeboden. De Reddingsbrigade maakt voor het leszwemmen wel gebruik van zwembad Zuid. Voor de overige activiteiten maken zij gebruik van zwembad Groenord. De andere verenigingen huren allen uitsluitend water in zwembad Groenord.

De activiteiten die de verenigingen aanbieden verschillen. ZVVS en de Reddingsbrigade bieden beiden wedstrijdzwemmen aan. ZVVS biedt in Schiedam ook masterzwemmen aan. Verder biedt de vereniging in Vlaardingen naast wedstrijdzwemmen, waterpolo en leszwemmen aan. De Reddingsbrigade biedt naast wedstrijdzwemmen, zwemmend redden, leszwemmen voor kinderen en leszwemmen voor volwassenen aan. De Schiedamse Watervrienden richten zich enkel op leszwemmen. Hierin bieden zij zowel het zwem-ABC, als vervolgdiplooma's aan.

De verenigingen geven aan een gelijkblijvend ledental te hebben of een kleine afname in het ledental te hebben gehad. Hierbij geven ze aan dat ze momenteel geen ledenstop hebben. Wel hebben de Schiedamse Watervrienden en de Schiedamse Reddingsbrigade beiden een wachtlijst voor leszwemmen van meer dan een jaar. ZVVS is de grootste vereniging, maar zij huurt veel uren buiten Schiedam. In Schiedam huurt de vereniging slechts één uur per week. In Vlaardingen huurt ZVVS vijftig uur in de week en in Maassluis één uur. Dit komt doordat de Schiedamse zwemvereniging en de Vlaardingse zwemvereniging enige jaren terug zijn gefuseerd. De overige verenigingen geven aan buiten de gemeente geen badwater te huren.

De verenigingen geven aan voor hun huidige activiteiten tevreden te zijn over de capaciteit en beschikbaarheid van de zwembaden. Wel geeft ZVVS aan tot voor kort drie avonden in Groenord te huren omdat het waterpoloteam nog in dit bad speelde. Door de betere geschiktheid van zwembad De

Kulk in Vlaardingen hebben zij deze uren naar dit bad verplaatst. Het gaat dan met name om de watertemperatuur en omgevingstemperatuur die in De Kulk geschikter zijn dan in zwembad Groenord. De Schiedamse Reddingsbrigade merkt nog op dat zwembad Zuid twee centimeter te kort is om aan officiële afmetingen te voldoen.

Wat betreft wensen voor de toekomst geven de Schiedamse Watervrienden en de Schiedamse Reddingsbrigade aan dat ze in ieder geval het zwemwater willen behouden dat ze nu hebben. ZVVS heeft de wens dat er een 50-meter wedstrijdbassin in de regio komt, dus voor Vlaardingen, Schiedam en Maassluis. Hun ambitie om in de watersport goed te presteren komt hierin terug. Zij zien in dat die wens wellicht nog niet reëel is gezien de leeftijden van de verschillende baden in regio. Daarnaast wordt door hen ook de noodzaak ingezien dat zwemles lokaal kan worden gegeven.

Voor de toekomst geven de Schiedamse Watervrienden en de Schiedamse Reddingsbrigade aan dat het voor hen belangrijk is door te gaan zoals ze nu doen en om dezelfde kwaliteit te blijven bieden. ZVVS geeft aan ambitie te hebben om weer te groeien in het aantal leden, waardoor wellicht weer meer zwemwater nodig is. Volgens hen zit er nog potentie om hun bekendheid bij de Schiedamse jeugd omhoog te brengen. Voor ZVVS is het met name van belang dat de watersport op landelijk niveau kan presteren en daarvoor ook de juiste faciliteiten heeft.

5.4 Zwemscholen

In de openbare overdekte zwembaden wordt door Optisport en door drie verenigingen instructiezwemmen aangeboden. Daarnaast is in Schiedam in het privébad bij Argos zorggroep nog aanbod van instructiezwemmen. Drie verschillende zwemlesaanbieders maken gebruik van dit aanbod. In deze paragraaf zijn de belangrijkste bevindingen opgenomen uit een schriftelijke ondervraging van twee van deze partijen. De derde partij heeft aan onze oproep geen gehoor gegeven.

In totaal bieden de drie zwemscholen ruim 19 uur instructiezwemmen aan. Aanvullend op het aanbod van Optisport en de verenigingen levert dit in Schiedam in totaal ruim 71 uur instructiezwemmen op. Beide ondervraagde zwemscholen bieden ook in andere gemeenten instructiezwemmen aan. Zij hebben qua klanten een regionaal bereik en zouden ook niet al deze uren in Schiedam af willen nemen. Voor het diplomazwemmen maken de zwemlesaanbieders geen gebruik van de zwembaden in Schiedam, maar kiezen zij voor zwembaden in gemeenten in de buurt.

De twee zwemlesaanbieders geven aan beide mogelijkheden tot groei te zien, maar op het moment geen mogelijkheid te zien om in Schiedam meer badwater te huren. Eén van de zwemscholen geeft aan graag ook in de publieke zwembaden zwemles aan te bieden, nu krijgen zij daar geen ruimte voor. De andere zwemschool geeft aan interesse te hebben om in samenwerking met andere partijen een rol te spelen in de exploitatie van publieke zwembaden.

5.5 Conclusie

De zwembadmanager van Optisport geeft aan dat de zaken goed lopen en dat de bezoekaantallen de afgelopen jaren zijn opgelopen. De knelpunten zijn volgens hem dat in de zwembaden maar weinig verenigingsuren worden afgenomen, dat naast Optisport verenigingen zelf ook zwemles in de openbare zwembaden aan kunnen bieden en dat de tarieven in zwembad Zuid achterblijven bij de tarieven in zwembad Groenord.

Stichting 'Vrienden van Zwembad Zuid' geeft aan dat er drie belangrijke redenen zijn om zwembad Zuid open te houden: zij verwachten dat bij sluiting van zwembad Zuid de capaciteit in Schiedam te klein is, vinden dat het voor de mensen uit de omgeving van zwembad Zuid te ver reizen is naar zwembad Groenoord en geven aan dat in het zuidelijke deel van Schiedam weinig sportvoorzieningen zijn. De stichting zet zich momenteel sterk in voor sportstimulering in het gebied rondom zwembad Zuid. Daarnaast houdt het zich bezig met de mogelijke ontwikkeling van een nieuw complex in plaats van zwembad Zuid. Dit complex dient samen te gaan met de ontwikkeling van de natuurvriendelijke oever van de Wilhelminahaven.

Verenigingen geven aan tevreden te zijn over de huidige situatie in de zwembaden in Schiedam. Zij geven aan de uren te huren die zij willen huren en hebben niet direct behoefte aan meer uren zwemwater. ZVVS geeft wel aan dat het de intentie heeft om meer kinderen uit Schiedam enthousiast te maken voor de zwemsport, aangezien haar ledenbestand nu voornamelijk uit Vlaardingen afkomstig is. De zwemscholen die in Schiedam actief zijn hebben een regionaal bereik en maken onder andere gebruik van het zwembad bij Argoszorggroep in Schiedam. Voor het diplomazwemmen maken zij gebruik van openbare zwembaden buiten Schiedam. De zwemscholen zijn groeiende, maar kunnen momenteel in Schiedam niet verder uitbreiden.

6. Zwemwaterbehoefte nu en in de toekomst

In dit hoofdstuk wordt op basis van demografische gegevens, cijfers over zwemdeelname en capaciteiten van de zwembaden een beeld gegeven over de huidige en toekomstige behoefte aan zwemwater. Zwemwaterbehoefte wordt binnen dit rapport uitgedrukt in behoefte voor instructiezwemmen en behoefte voor zwemsport.

6.1 Instructiezwemmen

Kader 1 geeft de definitie aan die van belang is om te bepalen welk zwemwater geschikt is voor instructiezwemmen. Niet ieder bassin dat voor instructiezwemmen wordt gebruikt, hoeft aan de minimale oppervlakte en de maximale diepte te voldoen, indien in dat zwembad een ander bassin is dat wel aan deze oppervlakte voldoet.

Kader 1. Definitie zwemwater geschikt voor onderwijs

Lengte	n.v.t.
Breedte	n.v.t.
Oppervlakte	Minimaal 160m ²
Diepte	Minimaal 0,8 meter diep, over een oppervlakte van 40m ² minimaal 1,8 meter diep.
Temperatuur	27°C of meer

In de gemeente Schiedam is in de openbare zwembaden 705 m² beschikbaar voor instructiezwemmen. Daarbij wordt ook in 50m² semi-privaat zwemwater instructiezwemmen aangeboden. Deze semi-private capaciteit voldoet niet aan de definitie zoals hierboven gesteld. Echter, om in beeld te brengen in welk zwemwater deze activiteit wordt aangeboden is het wel meegenomen in dit onderzoek. Op basis van deze gegevens, de bevolkingsprognoses en enkele algemene uitgangspunten, is berekend hoeveel zwemwater de gemeente Schiedam nodig heeft om instructiezwemmen te kunnen faciliteren.

De uitgangspunten waar mee gewerkt wordt, zijn:

- Kinderen in Schiedam doen gemiddeld even lang over het behalen van een zwemdiploma als het Nederlands gemiddelde (48 uur voor A-diploma, 12 uur voor B-diploma en 12 uur voor C-diploma);
- Kinderen in Schiedam wijken niet af van het landelijk gemiddelde wat betreft zwemdiplomabezit (19% heeft alleen het A-diploma, 44% bezit het A- en B-diploma, 34% heeft het A-, B- en C-diploma)⁶;
- Kinderen hebben ongeveer 10 m² zwemwater nodig tijdens de zwemles;
- Ideaaltypisch is in de twee openbare zwembaden 14 uur per week beschikbaar voor leszwemmen. Er wordt vanuit gegaan dat de semi-privé zwembaden ideaaltypisch ook maximaal deze tijd open kunnen zijn.

⁶ In de praktijk is deze voorwaarde lastig, gezien in grootstedelijke gebieden vaak minder kinderen een zwemdiploma behalen dan het landelijk gemiddelde. Er zijn echter geen specifieke cijfers van het diplomabezit in Schiedam beschikbaar.

In tabel 6.1 staan de uitkomsten van de berekeningen voor instructiezwemmen weergegeven. In tegenstelling tot de geluiden bij de zwembadmanagers wordt er in Schiedam een tekort geconstateerd aan zwemwater voor instructiezwemmen. Dit tekort loopt in de toekomst iets af doordat er in de toekomst minder kinderen in Schiedam zullen wonen. Het feit dat er een tekort wordt geconstateerd en dat dit niet overeenkomt met de huidige situatie kan voortkomen uit het feit dat in Schiedam minder kinderen dan het landelijk gemiddelde een diploma halen of doordat kinderen niet in de Schiedamse zwembaden zwemles hebben, maar in andere baden in de buurt zwemles krijgen.

Tabel 6.1. Zwemwaterbehoefte instructiezwemmen gemeente Schiedam (2017, 2030, 2040)

	2017		2030		2040	
	Openbaar	Openbaar en privaat	Openbaar	Openbaar en privaat	Openbaar	Openbaar en privaat
Benodigd (m2)	844	844	887	887	815	815
Beschikbaar (m2)	705	755	705	755	705	755
Overschot/tekort (m2)	-139	-89	-182	-132	-110	-60
Overschot/tekort (%)	-16%	-11%	-20%	-15%	-13%	-7%

6.2 Sport

De activiteit (zwem)sport betreft een verzameling waar meerdere disciplines onder vallen. In het kader van dit rapport verstaan we onder sport: *zwemsporten en bewegingsactiviteiten in georganiseerd verband, uitgevoerd door een voor het zwembad externe organisatie (inclusief verenigingen voor zwemmers met een beperking), met name - maar niet uitsluitend - bestaande uit activiteiten met een competitief karakter waarop door derden opgestelde sporttechnische eisen van toepassing zijn. Daartoe worden dus ook gerekend: wedstrijd- en masterzwemmen, waterpolo, duiken, schoonspringen of synchroonzwemmen.*

In de Schiedamse zwembaden is sport nu een onderbelichtte activiteit. Ook niet al het zwemwater in Schiedam is uitermate geschikt voor deze activiteit. Kader 2 geeft de definitie weer voor het zwemwater geschikt voor sport. De sporttechnische eisen variëren uiteraard per sport, maar alles bij elkaar genomen kunnen toch de volgende criteria worden geformuleerd⁷:

Kader 2. Definitie zwemwater geschikt voor sport

lengte:	25, 35 of 50 meter
breedte:	tenminste 12,5 meter
oppervlakte:	tenminste 312,5 m ²
diepte:	tenminste 2 meter
temperatuur:	25 tot 28 °C

⁷ Gebaseerd op het Handboek Zwembaden (KNZB, 2015).

Het wedstrijdbassin van zwembad Zuid is op basis van deze definitie niet geschikt voor de zwemsport vanwege afmetingen en temperatuur. Echter, aangezien in de huidige situatie wel gebruik wordt gemaakt van dit bassin, is dit bassin toch meegenomen in de berekeningen. In totaal is er in Schiedam 625m² zwemwater beschikbaar voor de zwemsport. Voor sport wordt rekening gehouden met de eerder genoemde sportdisciplines en de daarbij behorende uitgangspunten:

- Wedstrijdzwemmen (training): maximaal zes zwemmers gelijktijdig in één 25-meterbaan;
- Waterpolo (training): maximaal twintig sporters in een 6-baans 25-meterbad;
- Masterzwemmen (training): maximaal zes zwemmers gelijktijdig in één 25-meterbaan;
- Duiken: maximaal twintig sporters in een 6-baans 25-meterbad;

Voor elk discipline geldt een gemiddelde duur van één uur;

Deze uitgangspunten resulteren in een capaciteit voor sport van 0,07 bezoeken per m² per uur. Anders gezegd: per 100 m² ‘verenigingszwemmen’ bedraagt de capaciteit ca. zeven bezoeken per uur.

Als algemene uitgangspunten voor de programmering en capaciteitsberekening is verder gehanteerd:

- 10 uur per week voor zwemsportactiviteiten⁸;
- 44 weken per jaar;
- Totaal 440 uur per jaar;
- Er is gerekend met het aantal de inwoners in de leeftijdscategorie van 5 tot 55 jaar.

Op basis van het geschikte wateroppervlak, de demografische ontwikkeling en het huidige bezoekaantal beschikt Schiedam op dit moment en in de toekomst over voldoende zwemwater voor de zwemsport. Op basis van de bezetting van 10 uur per week wordt het zwembad precies gevuld. Echter, was in de programmering duidelijk dat er ruimte is voor groei in het aantal uren. Wanneer het aantal uren in de programmering zal groeien komt er naar de toekomst meer zwemwater beschikbaar voor deze activiteit.

Tabel 6.2 Zwemwaterbehoefte sport gemeente Schiedam (2017, 2030, 2040)

	2017	2030	2040
Benodigd	617	623	610
Beschikbaar	625	625	625
Overschot/tekort	8	2	15
Overschot/tekort (% huidige aanbod)	1%	0%	2%

6.3 Conclusie

Schiedam kent op basis van landelijke normen onvoldoende zwemwater om te voldoen aan het aantal kinderen dat zwemles behoeft. In de huidige situatie blijkt dit geen probleem te zijn. Het kan zo zijn dat in Schiedam minder kinderen een zwemdiploma halen dan het Nederlands gemiddelde. Daarnaast kunnen mensen er voor kiezen om van zwembaden buiten de gemeente gebruik te maken. Voor zwemsport is voldoende zwemwater beschikbaar. Naar de toekomst is het daarnaast ook nog mogelijk om het aantal uren huur voor verenigingen te vergroten ten opzichte van de huidige programmering.

⁸ In Zwembad Groenord wordt het wedstrijdbassin momenteel 10 uur per week ingezet voor verhuur aan verenigingen. Op basis van deze beschikbaarheid zijn de berekeningen ook voor Zwembad Zuid gemaakt, gezien groei van de bezetting daar nog mogelijk is.

7. Samenvatting en slotbeschouwing

Het Mulier Instituut is gevraagd de behoefte aan functioneel overdekt zwemwater in de gemeente Schiedam in beeld te brengen. Hiervoor zijn enkele verdiepende vragen opgesteld:

- Wat zijn de gevolgen van de demografische ontwikkelingen in Schiedam voor de vraag naar instructiezwemmen en lidmaatschap van verenigingen?
- Wat is de huidige capaciteit van de zwembaden in Schiedam met betrekking tot instructiezwemmen en verenigingsactiviteiten?
- Hoe is de bezetting van de zwembaden en wat zijn mogelijkheden tot optimalisering van het gebruik van overdekt zwemwater?

Deze vragen zijn onderzocht met behulp van prognosecijfers van de gemeente; informatie van de zwembaden over programmering, bezetting en postcodes van abonneementhouders; analyses van het Mulier Instituut op zwemwatercapaciteit en herkomst van bezoekers en informatie die bij stakeholders is verkregen. In de eerste paragraaf worden de voorgaande hoofdstukken samengevat, waarna in paragraaf 6.2 de resultaten in een slotbeschouwing bij elkaar worden gebracht.

7.1 Samenvatting

Demografische ontwikkeling

De gemeente Schiedam kent naar 2035 toe een lichte stijging in de bevolking (+2%). Deze stijging zal geheel voor rekening komen van de leeftijdsgroep 65-plus. Gebaseerd op de prognoses neemt het aandeel jongeren wat af. Meer ouderen en minder jongeren betekent dat er minder vraag naar instructiezwemmen en verenigingszwemmen zal zijn. De groep ouderen biedt een kans om nieuwe activiteiten aan te bieden of bestaande activiteiten uit te breiden. Denk daarbij met name aan doelgroepenzwemmen en banenzwemmen. Hierbij moet in het achterhoofd worden gehouden dat ouderen minder vaak sporten dan jongeren.

Zoals gezegd betekent minder jongeren een verminderde vraag naar instructiezwemmen en minder lidmaatschap van verenigingen. Met name in de wijken Schiedam Centrum, Zuid en Woudhoek zal de vraag naar deze activiteiten laag zijn vanwege het lage aandeel jongeren dat daar woont. In de wijken Spaland/Sveaparken en Nieuwland woont een groter aandeel van de jongere inwoners en zal de vraag dus groter zijn. Deze twee laatstgenoemde wijken zijn in de afstandsanalyse naar voren gekomen als wijken die verder weg liggen van de openbare zwembaden in Schiedam.

Wanneer de trends voor zwemdeelname bij deze prognoses worden betrokken, dan geeft de daling in zwemdeelname, en de daling in verenigingsdeelname bij met name junioren, een indicatie dat de vraag naar verenigingszwemmen laag zal zijn. Wel geeft de grootste vereniging in de omgeving (ZVVS) aan dat zij slechts een beperkt aandeel leden heeft uit Schiedam (15 procent van het totaal aantal leden). De vereniging heeft de wens om jongeren in Schiedam meer actief te enthousiasmeren voor de zwemsport. Op basis van dergelijke initiatieven kan de vraag naar verenigingszwemmen worden beïnvloed.

Huidige capaciteit

Schiedam heeft twee openbare overdekte zwembaden: zwembad Groenord en zwembad Zuid. Daarnaast wordt in Schiedam in één privaat zwembad (Argos zorggroep) zwemles gegeven door commerciële aanbieders. Zwembad Groenord beschikt over een recreatief bassin (254m²) en een

wedstrijdbassin (375m²). Zwembad Zuid beschikt over een wedstrijdbassin (250m²) en een instructiebassin (110m²). Het private zwembad bij Argos zorggroep beschikt over een klein instructiebassin (50m²). In totaal leidt dit tot een beschikbare hoeveelheid badwater in de gemeente Schiedam van 1.040m², waarvan 755m² geschikt is voor instructiezwemmen en 625 m² geschikt voor training van verenigingen. Hierbij dient wel de kanttekening worden gemaakt dat het 4-baans 25-meterbad van zwembad Zuid niet optimaal geschikt is voor gebruik van verenigingen door afmetingen en temperatuur van het zwembad.

De inwoners uit de wijken Oost, Woudhoek en Spaland/Sveaparken moeten in Schiedam het verste reizen naar de openbare zwembaden. In deze wijken zijn procentueel gezien (gekeken naar inwoneraantallen) ook minder abonneementhouders dan in de wijken die dicht bij de zwembaden liggen. Echter, dat het dicht bij ligt, hoeft geen garantie te zijn voor meer abonneementhouders. In de wijk Groenord zijn procentueel weinig abonneementhouders, terwijl zwembad Groenord in deze wijk is gevestigd. Wanneer ook de zwembaden in de buurt worden meegerekend, blijkt dat voor de inwoners van Oost het qua reisafstand voordeliger is om gebruik te maken van Sportcentrum West in Rotterdam. Ook de zwembaden in Schiedam trekken bezoekers van buiten de gemeente. Bijna 20 procent van de abonneementhouders bij zwembad Groenord is afkomstig uit Vlaardingen en 5 procent van de abonneementhouders is afkomstig uit Rotterdam.

Wat betreft instructiezwemmen en verenigingszwemmen hebben de zwembaden een vergelijkbare capaciteit met buurgemeenten en vergelijkbare gemeenten. Een opvallend punt is dat Schiedam over een recreatief bassin beschikt. Dit is anders in vergelijking met vergelijkbare gemeenten. Deze zwembaden kennen vaak geen apart recreatief bassin. In Schiedam is het wedstrijdbassin van zwembad Zuid een punt van aandacht omdat dit qua capaciteit, temperatuur en diepte niet geschikt is voor wedstrijden in de zwemsport. Ook voor trainingen is dit zwembad met name geschikt voor jongere kinderen of trainingen met een minder intensief karakter. Verenigingen maken ook weinig gebruik van dit zwembad.

Voor instructiezwemmen is er sec gezien te weinig zwemwater beschikbaar in de gemeente Schiedam. Echter, wordt dit niet zo ervaren. Dit kan erop wijzen dat mensen gebruik maken van zwembaden buiten Schiedam of dat er in Schiedam minder kinderen een zwemdiploma halen dan het landelijk gemiddelde. Voor zwemsport is voldoende zwemwater beschikbaar voor nu en in de toekomst. Bij groei van het aantal leden is het ook nog mogelijk om de programmering verder uit te breiden.

Programmering

Zwembad Groenord heeft de meeste bezettingsuren voor recreatief zwemmen, doelgroepen zwemmen en instructiezwemmen. Banenzwemmen en verenigingszwemmen wordt minder vaak aangeboden. Zwembad Zuid is met name gericht op instructiezwemmen en banenzwemmen.

Het meest opvallende in de programmering is dat met name in zwembad Zuid weinig uren zijn ingeroosterd. Zwembad Zuid kent doordeweeks met name in de vroege avonden bezetting. De manager van Optisport geeft aan dat het voor zwembad Zuid, in verband met personele bezetting door het wegvallen van het schoolzwemmen, niet rendabel is om in de ochtend open te gaan. Ook in zwembad Groenord is het bezettingsrooster niet volledig gevuld. Hier zijn voor verenigingen met name nog mogelijkheden om gebruik te maken van badwater in de avonden en in het weekend.

Instructiezwemmen wordt in de Schiedamse openbare zwembaden door Optisport aangeboden en de verenigingen huren badwater voor instructiezwemmen. Commerciële zwemscholen huren geen badwater in de Optisport zwembaden, enkel in het private zwembad van Argos zorggroep.

Optimalisering gebruik

Optisport geeft aan dat zij ten opzichte van het huidige rooster gaan inzetten op meer doelgroepenactiviteiten, met name in zwembad Zuid. De verwachting is dat hierdoor het verlies in zwembad Zuid zal teruglopen. Niettemin zal het door de huidige capaciteit en tariefstelling volgens Optisport niet lukken om in dit zwembad winstgevend te zijn.

Wat betreft de toekomst hebben de verschillende partijen wensen voor het gebruik van de zwembaden. Optisport geeft aan dat zwembad Zuid oud is en aan vervanging toe is. Hierbij wordt gekeken naar de nieuwe ontwikkelingen bij de natuurvriendelijke oever die de gemeente aanlegt. Optisport geeft aan dat het de vraag is of Schiedam genoeg heeft aan één zwembad. Het zou dan bijvoorbeeld een mogelijkheid zijn om een extra 25-meterbassin bij zwembad Groenoord te plaatsen. De wens is dat dit zwembad multifunctioneel bruikbaar is zodat het in de zomer als buitenbad kan worden ingezet en in de winter overdekt is, en dat het via een beweegbare bodem voor verschillende activiteiten inzetbaar is.

Of het qua afstanden haalbaar is om één zwembad in Schiedam te behouden (Groenoord), heeft het Mulier Instituut een afstandsanalyse uitgevoerd wanneer zwembad Zuid zou komen te vervallen (tabel 7.1). Hierbij valt op dat voor de wijken Oost en Zuid de reisafstand boven de 3 kilometer ligt⁹. Voor de wijk Oost is Sportcentrum West in Rotterdam een optie. Voor de wijk Zuid ligt ook dit zwembad ver weg. In de analyse van de abonneementhouders bleek dat meer dan 25 procent van de inwoners van de wijk Zuid abonneementhouder is. De verwachting is dat veel van deze abonneementhouders zullen stoppen met zwemmen wanneer zij veel verder moeten reizen naar een zwembad. Een andere optie voor Schiedam is om een volledig nieuw zwembad te bouwen in plaats van de huidige zwembaden op een centrale locatie zodat dit zwembad voor alle inwoners van de stad goed te bereiken is.

Tabel 7.1 Afstandsanalyse Schiedam ten opzichte van zwembad Groenoord

Wijk	Gemiddelde afstand tot zwembad Groenoord
Centrum	2,4
Oost	3,2
West	2,4
Zuid	3,6
Nieuwland	1,7
Groenoord	1,0
Kethel	1,0
Woudhoek	2,0
Spaland/Sveaparken	2,1
<i>Schiedam</i>	2,2

⁹ In *Sportaccommodaties in beeld* (Hoekman et al. (red.), 2013, p.73-74) wordt een limiet van 3 kilometer genoemd. Dit is de maximale afstand die niet-sporters bereid zijn om te reizen voor sportdoeleinden.

Stichting 'Vrienden van Zwembad Zuid' heeft benadrukt dat een zwembad voor het zuiden van Schiedam wenselijk is voor de sportstimulering in dit gebied en de zwemveiligheid van kinderen die anders wellicht niet op zwemles gaan.

Reddingsbrigade Schiedam en Watervrienden Schiedam geven aan niet veel veranderingen voor de toekomst te willen. Zij willen het badwater behouden dat ze nu hebben voor de activiteiten die ze uitvoeren. ZVVS pleit voor een regionaal 50-meterbad voor Schiedam, samen met Vlaardingen en Maassluis, al zien zij het belang dat instructiezwemmen op lokaal niveau wordt aangeboden.

De zwemscholen die in dit onderzoek zijn betrokken, hebben beiden een andere ambitie. Eén van de zwemscholen geeft aan de mogelijkheid te willen om in de openbare zwembaden badwater te kunnen huren om instructiezwemmen aan te bieden. De andere zwemschool heeft de ambitie om een rol te spelen in exploitatie van een openbaar zwembad in samenwerking met andere lokale partijen.

7.2 Slotbeschouwing

Met twee openbare zwembaden beschikt de gemeente Schiedam over voldoende capaciteit aan zwemwater. Er worden geen grote knelpunten ervaren en het is mogelijk volgens de zwembadmanagers om nog meer bezoekers te faciliteren. Wel laten de berekeningen zien dat voor instructiezwemmen het aanbod krap is gebaseerd op landelijke normen. Voor zwemsport is het aanbod voldoende en kan nog uitgebreid worden in het aantal uren. De huidige capaciteit is gemiddeld tot ruim, in vergelijking met gemeenten van dezelfde omvang en met dezelfde stedelijkheid. Niet alle gemeenten met de grootte van Schiedam hebben een recreatief bassin, hierdoor 'scoort' Schiedam op het aanbod van recreatief water hoog. Dat in het aanbod aan zwemwater ruimte is, blijkt ook uit de programmering van de baden. De twee zwembaden hebben beiden in hun programmering nog ruimte voor de diverse zwemactiviteiten. Bij zwembad Zuid is deze ruimte nog groter dan in het andere bad. Dat komt mede omdat zwembad Zuid niet goed geschikt is voor wedstrijdzwemmen en verenigingen daarom kiezen voor andere zwembaden in de omgeving.

De zwembadmanagers geven aan dat in beide baden maatregelen worden genomen om meer bezoekers te faciliteren, bijvoorbeeld door ruimere openingstijden in de vakanties, nieuw activiteitenaanbod en renovatie. Met name het aantal verenigingszwemmers in Schiedam is erg laag. De grootste zwemvereniging is voornamelijk in Vlaardingen actief en slechts een uur in Schiedam. De vereniging heeft wel aangegeven ambities te hebben om meer leden uit Schiedam te trekken. Dit moet mogelijk zijn, aangezien het ledental van de KNZB in Schiedam een stuk lager is dan het landelijk gemiddelde. Voor de toekomst wordt het met het dalende aantal jongeren in Schiedam en de afnemende trend die in zwemdeelname te zien is, een uitdaging om een stijging in de bezoekaantallen te bewerkstelligen.

De vraag die zich aandient is of de gemeente voldoende zou hebben aan één zwembad. Sluiting van zwembad Zuid is eerder aan de orde geweest, maar is toen mede door de inzet van een actiegroep niet doorgegaan. De huidige capaciteit van zwembad Groen Noord is onvoldoende voor heel Schiedam en bovendien zou sluiting van zwembad Zuid ertoe leiden dat met name de inwoners van Schiedam Zuid ver moeten reizen naar een zwembad. Momenteel hebben relatief veel inwoners van Zuid een abonnement in zwembad Zuid. Vanuit het oogpunt van bereikbaarheid van zwembaden zijnde twee zwembaden gewenst of één centrale (grotere) locatie in de stad die voor alle gebruikers goed toegankelijk is. De

functionaliteit van zwembad Zuid verdient wel aandacht, om het voor meer mensen aantrekkelijk en mogelijk te maken om te gaan zwemmen.

Referenties

Hoekman, R., Hoenderkamp, K. en Poel, H. van der (red.) (2013). *Sportaccommodaties in beeld*. Utrecht/Nieuwegein: Mulier Instituut/Arko Sports Media.

Poel, H. van der & Wezenberg-Hoenderkamp, K. & Hoekman, R. (2016). *Sportaccommodaties in Nederland*. Utrecht: Mulier Instituut.

Bijlagen

Bijlage 1 – Bevolkingscijfers gemeente Schiedam naar wijk in 2017, 2025 en 2030

Tabel b1.1 Bevolkingscijfers gemeente Schiedam, naar wijk, 2017, 2025 en 2030 (in aantallen)

	2017	2025	2030		2017	2025	2030
Centrum				Groenoord			
<20 jaar	800	900	900	<20 jaar	2.100	2.400	2.500
20-65 jaar	3.300	3.400	3.300	20-65 jaar	4.900	5.300	6.300
65+	600	700	900	65+	2.300	1.900	1.700
Oost				Kethel			
<20 jaar	2.500	2.600	2.600	<20 jaar	800	1.300	1.300
20-65 jaar	7.700	8.200	8.300	20-65 jaar	2.000	3.100	3.200
65+	1.200	1.400	1.700	65+	1.000	1.000	1.100
West				Woudhoek			
<20 jaar	2.600	2.500	2.300	<20 jaar	1.400	1.400	1.500
20-65 jaar	7.600	7.400	6.400	20-65 jaar	4.300	4.000	4.000
65+	2.000	2.300	2.600	65+	1.900	2.100	2.000
Zuid				Spaland/Sveaparken			
<20 jaar	1.100	1.200	1.100	<20 jaar	2.100	1.400	1.100
20-65 jaar	3.800	3.900	3.800	20-65 jaar	5.300	4.500	3.200
65+	1.100	1.100	1.100	65+	800	1.500	2.400
Nieuwland				Gemeente Schiedam			
<20 jaar	3.600	3.500	3.300	<20 jaar	17.100	17.200	16.600
20-65 jaar	8.700	8.800	8.600	20-65 jaar	47.500	48.500	47.000
65+	2.400	2.200	2.100	65+	13.300	14.300	15.500

Bron: Gemeente Schiedam, 2017

Bijlage 3 – Rooster Zwembad Zuid

	Maandag		Dinsdag		Woensdag		Donderdag		Vrijdag		Zaterdag		Zondag	
	Ondiep bad	Wedstrijdbad	Ondiep bad	Wedstrijdbad	Ondiep bad	Wedstrijdbad	Ondiep bad	Wedstrijdbad	Ondiep bad	Wedstrijdbad	Ondiep bad	Wedstrijdbad	Ondiep bad	Wedstrijdbad
06:00														
07:00														
08:00														
09:00														
10:00														
11:00														
12:00														
13:00														
14:00														
15:00														
16:00														
17:00														
18:00														
19:00														
20:00														
21:00														
22:00														
23:00														

Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl